

§ 201

Valtuutettu Dan Koivulaakson aloite turvapaikanhakijoiden lasten oikeudesta varhaiskasvatukseen

HEL 2020-013662 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Dan Koivulaakson aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Dan Koivulaakso ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki järjestää turvapaikanhakijalapsille varhaiskasvatusta samoilla ehdoilla kuin kaikille muillekin lapsille. Aloitetta perustellaan muun muassa sillä, että pitkistä turvapaikanhakuprosesseista johtuen lapset voivat jäädä vaille varhaiskasvatusta jopa usean vuoden ajan. Lisäksi turvapaikanhakijoiden lapset ovat jo nykyisellään oikeutettuja perusopetukseen osallistumiseen.

Kaupunginhallitus pitää sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan tapaan kannatettavana, että kansainvälistä suojelua hakevien perheiden lapsille myönnetään oikeus varhaiskasvatukseen tilanteissa, joissa varhaiskasvatukseen osallistuminen on lapsen edun mukaista. Turvapaikanhakijalasten oikeus varhaiskasvatukseen on perusteltua myös tasa-arvon edistämisen näkökulmasta.

Helsingissä järjestetään varhaiskasvatusta varhaiskasvatuslain 6 §:n 1 momentin mukaan lapselle, jonka kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu

kotikunta Helsinki on. Turvapaikanhakijoiden lapsilla ei ole subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen ennen perheen oleskelulupaa. Varhaiskasvatusikäisiä lapsia on Helsingin vastaanottokeskuksen palveluissa tällä hetkellä 35. Maahanmuuttovirasto ohjaa, valvoo ja rahoittaa Helsingin vastaanottokeskuksen toimintaa.

Voimassa olevan toimintamallin mukaan sosiaalityöntekijä tekee yhdessä asiakasperheen, lastensuojelun ja vastaanottokeskuksen kanssa arvion lapsen ja perheen tuen tarpeista. Arvioinnin pohjalta varhaiskasvatuspaikka voidaan myöntää turvapaikanhakijan tai paperittoman perheen lapselle. Turvapaikanhakijalapsen pääsevät varhaiskasvatuksen piiriin aina, jos lapsella on lastensuojelun asiakkuus ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä pitää päiväkotia tarpeellisenä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta sekä vanhempien jaksamisen tukemiseksi. Varhaiskasvatusta on voitu hakea lapselle myös muun lapsen hoidosta vastaavan viranomaistahon suosituksesta. Mikäli on arvioitu, että erityisen tuen tarpeessa oleva lapsi tai vanhemmat hyötyvät varhaiskasvatuksesta, on sitä järjestetty.

Vastaanottokeskus vastaa tällä hetkellä varhaiskasvatuksen kustannuksista, jos varhaiskasvatus nähdään erityisen tuen tarpeeseen perustuvana välttämättömänä sosiaalipalveluna. Mikäli varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatustilain perusteella, kustannuksista vastaa kunta. Vastuu varhaiskasvatuksen järjestämisestä kuuluu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Turvapaikanhakijoiden tilanteen selvittely voi kestää jopa vuosia. Uusi varhaiskasvatustilain nostaa lapsen edun keskeiseksi ja korostaa aiempaa vahvemmin lapsen edun ensisijaisuutta varhaiskasvatuksen suunnittelussa, järjestämisessä, tuottamisessa tai siitä päätettäessä. Laadukas varhaiskasvatus on erityisen tärkeää niille lapsille, joiden elämässä on useampi riskitekijä, kuten vanhempien matala koulutustaso, erityisen tuen tarve tai vieraskielisyys.

Lapsen edun mukaisesti on perusteltua nähdä varhaiskasvatus myös turvapaikanhakijoiden lasten oikeutena. Vasta maahan tulleelle lapselle on kuitenkin varattava aikaa sopeutua perheen uusiin olosuhteisiin ja lapsen tilanne sekä etu tulee arvioida ennen varhaiskasvatukseen hakeutumista. Varhaiskasvatukseen osallistuminen voi tukea turvapaikanhakijalapsen päivärytmiä sekä kielellisiä valmiuksia. Varhaiskasvatuksen piirissä on mahdollisuus luoda sosiaalisia suhteita ja saada kontakti myös suomalaiseen kulttuuriin. Varhaiskasvatukseen osallistuminen voi ennaltaehkäistä myöhäisempää erityispalvelujen tarvetta.

Aloitteesta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Dan Koivulaakson aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 02.06.2021 § 176

HEL 2020-013662 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

19.05.2021 Pöydälle

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 03.05.2021 § 327

HEL 2020-013662 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.03.2021 § 71

HEL 2020-013662 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Dan Koivulaakson ja 19 muun valtuutetun aloitteesta koskien turvapaikanhakijoiden lasten oikeutta varhaiskasvatukseen:

"Aloitteessa esitetään, että Helsinki esiopetuksen lisäksi järjestää turvapaikanhakijalapsille varhaiskasvatusta samoilla ehdoilla kuin kaikille muillekin lapsille.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta, jossa kansainvälistä suojelua hakevien perheiden lapsille myönnetään oikeus varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatukseen osallistumisen tulee olla lapsen edun mukaista.

Nykytilanteen kuvaus

Valtionhallinnossa maahanmuuttovirasto ohjaa, valvoo ja rahoittaa Helsingin vastaanottokeskuksen toiminnan. Helsingin vastaanottokeskuksen kuuluvat Punavuoren toimipiste ja yksityismajoituspalvelupiste. Varhaiskasvatusikäisiä lapsia vastaanottokeskuksen palveluissa on tällä hetkellä 35. Maahanmuuttovirastosta saadun Migrin tilaston mukaan Helsinkiin on saapunut vuoden 2019 aikana 1–5-vuotiaita lapsia 81 ja vuoden 2020 aikana heitä on saapunut 22.

Helsingin kaupunki tuottaa kansainvälistä suojelua hakeville perheille ja aikuisille vastaanottolain (746/2011) mukaisia välttämättömiä sosiaali- ja terveyspalveluja. Turvapaikanhakijoiden lapsilla ei ole subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen ennen perheen oleskelulupaa. Nykykäytännön mukaan turvapaikanhakijalapsen pääsevät varhaiskasvatuksen piiriin aina, jos lapsella on lastensuojelun asiakkuus ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä pitää varhaiskasvatusta tarpeellisenä lapsen kasvun ja kehityksen sekä vanhempien jaksamisen tukemiseksi. Varhaiskasvatusta on voitu hakea lapselle myös muun lapsen hoidosta vastaavan viranomaistahon suosituksesta. Mikäli on arvioitu, että erityisen tuen tar-

peessa oleva lapsi tai vanhemmat hyötyvät varhaiskasvatuksesta, on sitä järjestetty.

Vastaanottokeskus vastaa tällä hetkellä varhaiskasvatuksen kustannuksista, jos varhaiskasvatus nähdään erityisen tuen tarpeeseen perustuvana välttämättömänä sosiaalipalveluna. Mikäli varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatustilain perusteella, kustannuksista vastaa kunta. Vastuu varhaiskasvatuksen järjestämisestä kuuluu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Turvapaikanhakijoiden tilanteen selvittely voi kestää vuosia. Lapsen edun mukaisesti on perusteltua oikeuttaa subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus myös turvapaikanhakijoiden lapsille. Vasta maahan tullee lapselle on kuitenkin varattava aikaa sopeutua perheen uusiin olosuhteisiin ja lapsen tilanne sekä etu tulee arvioida ennen varhaiskasvatukseen hakeutumista.

Varhaiskasvatukseen osallistuminen voi tukea turvapaikanhakijalapsen päivyrytmiä sekä kielellisiä valmiuksia. Varhaiskasvatuksen piirissä on mahdollisuus luoda sosiaalisia suhteita ja saada kontakti myös suomalaiseen kulttuuriin. Varhaiskasvatukseen osallistuminen voi ennaltaehkäistä myöhäisempää erityispalvelujen tarvetta."

Käsittely

30.03.2021 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Aleks Niskanen: Lautakunta ei kannata tätä valtuutettu Dan Koivulaakson ym. aloitetta koskien turvapaikanhakijoiden lasten oikeutta varhaiskasvatukseen. Hallitus ja eduskunta päättävät Suomen maahanmuuttopolitiikasta, mutta maahanmuuton kustannuksista iso osa lankeaa ajan myötä kuntien maksettavaksi. Kuten lausunnon viimeisessä kappaleessa ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lukee, vastaanottokeskus vastaa tällä hetkellä varhaiskasvatuksen kustannuksista turvapaikanhakijoiden lapsille: Vastaanottokeskus vastaa tällä hetkellä varhaiskasvatuksen kustannuksista, jos varhaiskasvatus nähdään erityisen tuen tarpeeseen perustuvana välttämättömänä sosiaalipalveluna."

On johdonmukaista, että Suomen valtio veloitettaisiin maksamaan turvapaikanhakijoiden vastaanotokulut mukaan lukien varhaiskasvatus jatkossakin, koska kunnat eivät päättä Suomen maahanmuuttopoliti-

kasta. Nykytilanne Helsingissä on se, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa varhaiskasvatuksen järjestämisestä. Kasvatus- ja koulutusviraston mukaan turvapaikanhakijoiden varhaiskasvatukseen tulevia lapsia olisi 35, jolloin kustannusarvio Helsingin kaupungille on 400 000–500 000 euroa vuotuisena kustannuksena riippuen siitä, tulisivatko kaikki lapset koko ajaksi varhaiskasvatukseen.

Jäsen Alekski Niskasen vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveystoimiala antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Alekski Niskanen jätti asiasta rauenneen vastaehdotuksensa mukaisen eriävän mielipiteen.

16.03.2021 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi

Leena Markkanen, Helsingin vastaanottokeskuksen johtaja, puhelin: 310 42901
leena.markkanen(a)hel.fi

Tarja Jokinen, Helsingin vastaanottokeskuksen johtava sosiaalityöntekijä, puhelin: 310 42744

tarja.jokinen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 02.03.2021 § 150

HEL 2020-013662 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Dan Koivulaakson aloitteesta turvapaikanhakijoiden lasten oikeudesta varhaiskasvatukseen:

Voimassa oleva toimintamalli Helsingissä

Helsingissä järjestetään varhaiskasvatusta varhaiskasvatustilain 6 §:n 1 momentin mukaan lapselle, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Helsinki on. Turvapaikanhakijoiden lapsilla ei ole subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen ennen perheen oleskelulupaa.

Sosiaalityöntekijän lapsi- ja perhekohtaisen tilanteen arvioinnin pohjalta varhaiskasvatuspaikka voidaan myöntää turvapaikanhakijan tai paperittoman perheen lapselle.

Turvapaikanhakijalapsen pääsevät varhaiskasvatukseen piiriin aina, jos lapsella on lastensuojelun asiakkuus ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä pitää päiväkotia tarpeellisen lapsen kasvun ja kehityksen kannalta. Sosiaalityöntekijä tekee yhdessä asiakasperheen, lastensuojelun ja vastaanottokeskuksen kanssa arvion lapsen ja perheen tuen tarpeista. Mikäli arvioidaan, että lapsi hyötyy päiväkotipaikasta, se järjestetään.

Maahanmuuttovirasto ohjaa, valvoo ja rahoittaa Helsingin vastaanottokeskuksen toimintaa. Helsingin vastaanottokeskuksessa varhaiskasvatuskäisiä lapsia on muutama kymmenen.

Maahanmuuttoviraston ohjeen mukaan erityisen tuen tarpeeseen perustuva varhaiskasvatus on vastaanottolain mukaista välttämätöntä sosiaalipalvelua ja siten vastaanottokeskuksen maksettavana.

Toimintamallin kehittäminen

Uusi varhaiskasvatuslaki nostaa lapsen edun keskeiseksi ja korostaa aiempaa vahvemmin lapsen edun ensisijaisuutta varhaiskasvatuksen suunnittelussa, järjestämisessä, tuottamisessa tai siitä päätettäessä.

Turvapaikanhakijoiden tilanteen selvittely voi kestää pitkiä aikoja, jopa vuosia. Laadukas varhaiskasvatus on erityisen tärkeää niille lapsille, joiden elämässä on useampi riskitekijä, kuten vanhempien matala koulutustaso, erityisen tuen tarve tai vieraskielisyys.

Lapsen edun mukaisesti ja tasa-arvon edistämiseksi on perusteltua nähdä varhaiskasvatus myös turvapaikanhakijoiden lasten oikeutena. Vastaanottokeskuksessa on tärkeää kartoittaa vasta maahan tulleen lapsen hyvinvointia. Lapselle varataan aikaa perheen uusiin olosuhteisiin sopeutumiseen ennen varhaiskasvatukseen siirtymistä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Nina Onufriew, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi